

Yrjö Ahmavaaralta ei moni säästy, miksi siis tekään?

Mankeloituaan von Wrightin Suomen Sosialidemokratissa Ahmavaara siirtyi Yleisradion kimppuun Aamulehdessä 15.3.

Ahmavaaran mukaan uutisvälityksen poliittista korruptoituneisuutta voi mitata kolmella kriteerillä. Ensiksi sillä, onko uutiset kiedottu poliittiseen kommenttiin vai ovatko ne "paljaita". Toiseksi sillä, kaventaako sensuuri tai itsensensuuri uutiskirjoa ja kolmanneksi sillä, käytetäänkö uutiskommenttien yhteydessä aitoja haastatteluja, joissa eri mielipidesuuntien edustajat saavat puhua vapaasti.

Näin Ahmavaara arvioi Yleä: "Yleisradio puolestaan jää kaikilla kolmella kriteerillä auttamattomasti Neuvostoliiton virallisten uutisvälineiden tyyppisen itäiseen sarjaan, jossa tehtäväksi on nimenomaan asetettu poliittisen propagandan tekeminen".

Ahmavaaran mukaan Ylessä mm. sensuroidaan puolet niistä uutisaiheista, jotka BBC kertoo. Parhaita läntisiä uutisvälineitä on Voice of America, joka saa "kaikilla kolmella kriteerillä parhaat pisteet".

Kirjoitus liittyy Ahmavaaran viikottaiseen kahdeksanpalstaiseen kolumnisarjaan, jonka tehtäväksi hän asetti suomalaisen tiedonvälityksen poliittisen mädännäisyyden ja totalitarismin ihannoinnan paljastamisen.

Ideansa Ahmavaara lienee saanut Yhdysvalloista, jonne jo McCarthyn aikana perustettiin toimintaryhmiä paljastamaan kommunistien salajuonet lehdistön, elokuvateollisuuden ja television valtaamiseksi. Uuteen kukoistukseen kyl-

män sodan päivien jälkeen nuo ryhmät nousivat 1970-luvulla uusoikeiston järjestörakenteen kiinteytymisen myötä. Ryhmät tutkivat ohjelmia ja juttuja ja paljastavat toistuvasti, miten kommunistit ovat soluttautuneet NBC:n, CBS:n, ABC:n ja monien sanomalehtien toimituksiin.

(Tällaisella toiminnalla on kauheita seurauksia. Yhdysvalloissa se johti mm. siihen, että Ronald Reagan tapasi nykyisen vaimonsa Nancyn. Ronald pelasti Nancyn epäamerikkalaisuuden ja kommunistisimpatoiden syytöksistä, ihastui ja nai.)

Onneksi Ahmavaara ei kuitenkaan ole omissa syytöksissään tosissaan. Kyse on vain älyllisestä aktivoinnista.

Laadusta tinkimättä

Tieteellisen arvioinnin jyrä lähenee hiljakseen tiedotusopinkin onneloita. Pelokkaasti vilkuilevat tiedotusoppineet koloistaan, näkyisikö käytävillä Suomen Akatemian, Opetusministeriön tai Yliopiston Hallintoviraston koppelakkeja.

Valmistautukaamme. Laitokset voisivat siirtyä vapaaehtoisesti kvantitatiivisiin normeihin, vaikkapa näin: "Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos sitoutuu nostamaan lukuvuonna 1987-88 toimittajien tuotannon nykyisestä 5,87 tonnista 6,50 tonniin. Lisenssiaattituotanto nousee 235 kilosta 350 kiloon ja tohtori-tuotanto 60 kilosta 125 kiloon".

Vapaus kansalle

Eduskunnan puima videolakiesitys kiihdytti monia toimittajakunnan silopoimuaisia aivoja. Voittajaksi valitsemme seuraavan iltapäivälehtiotsikon: "Vapaus vai eduskunta?".

Maailma menee

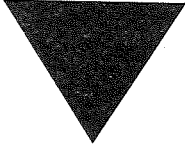
Jörn Donner on siirtynyt jo aikaa sitten rkp:n keulille, mutta siihen eivät käännökset lopu. Dan Steinbock on nykyisin mainonnan ammattilehti MARKin kirjeenvaihtaja New Yorkissa.

Mitä vielä saamme odottaa? Gustav Björkstrand Mensa ry:n hallitukseen?

KILPATEHTÄVÄ

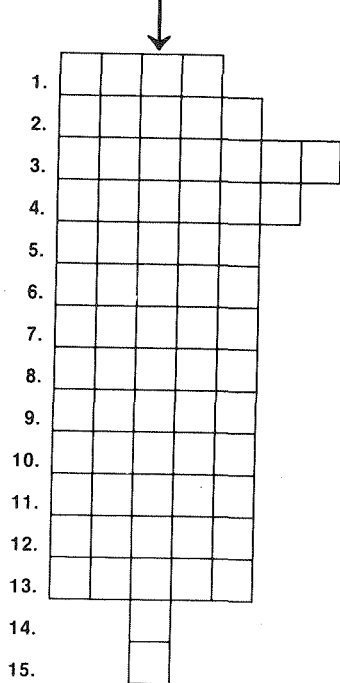
Mikä on Seppo Salmisen äänestysnumero? Merkitse arvauksesi oikeeseen lipukkeeseen ja palauta lipuke viimeistään helmi-kuun viimeiseen päivään mennessä lipukkeessa mainittuun osoitteeseen. Oikein vastanneiden kesken arvotaan Philips-stereonauhuri D 8070 sekä muutama yllätyspalkinto.

Merkitse lipukkeeseen nimesi ja osoitteesi sekä lehden takasivun oikeassa yläkulmassa oleva lehden numero. Säilytä lehti, sillä voittaneiden numerot julkaistaan Kansan Lehdessä 14. 3. Voitot joko postitetaan tai tuodaan voittaneille.

SANARISTIKKO

27990

1. -arvo
2. Suuren vastakohta
3. Jääkiekkoseura Tampereella
4. Presidentin mainitsema eläin
5. Pohjoismainen tasavalta
6. Piippumiehillä
7. Veden ympäröimä
8. Ei halpa
9. Puu
10. Ujo
11. Maito-
12. Tatti
13. Kahvinkeittoväline
14. 2 + 2
15. 2 x 4

Nuolella merkittyyn sarakkeeseen muodostuu kaikille tärkeä ja muistettava asia.

Testi

Älykkydestä puheen ollen; olemme jo pitkään miettineet lukijakuntamme järjenlahjojen selvittämistä. Viimein saimme siihen soveliaan välineen. Testi on lainattu Hämeen pohjoisesta vaalipiiristä eduskuntaan yrittäneen Seppo Salmisen jokaiseen tamperelaiskotiin jakamasta vaalimainoksesta. Seppo on muuten Tampereen kaupunginvaltuuston sosialidemokraattisen ryhmän puheenjohtaja.

Lähetätkää täytetty lomake toimitukselle tai suoraan Hämeen lääninhallituksen poliisitoimistoon.

Kommennteja generoitumisesta

Kiitos Esa Töykkälälle ja Timo Uusituvalle: he ovat kuunnelleet radiota.

Liikenneministeriön Paikallisradiotut-

kimukseen (1987) sisältyvässä osuudessaan Töykkälä ja Uusitupa osoittavat harjoittaneensa konkreettista journalismintutkimusta. Parinkymmenen yksityisen paikallisradion ohjelmien systemaattinen tutkimus yhden koeviikon ajalta ansaitsee tunnustuksen.

Kiitettäköön parivaljakkoa myös siitä, että se on pyrkinyt lähestymään uusradioidemme uutisserviisiä sangen alku-perä-kriittisesti. He ovat kyselleet, mistä paikallisradioiden uutiset viime kädessä ovat peräisin, miten muualta tulevaa uutisaineistoa on käsitelty tai kommentoitu jne.

Uutisetan tietysti generoituvat pitkälle, pitkälle muualla kuin yksittäisissä toimituksissa. Peruslähtökohta, joka tuntuu esimerkiksi sanomalehdistömme hiljattaisessa toimitustilastoinnissa unohtuneen.

Mutta ei Töykkälälle ja Uusituvallekaan pelkkiä kehuja aivan. Hieman on

heidän teksteissään myös hataruuksia.

On hiukan liika-ankaraa kritisoida uusradioita (s. 64) "keskittymisestä vain yhden uutistoimiston, STT:n palveluihin". Sillä eihän ole uusradioiden vika, että meillä on käytännössä vain tuo yksi ainoa uutistoimisto.

Tai on hiukan kohtuutonta moitiskella, että uutistoimistoutiset (ibid.) "luetaan yleensä editoimattomina, korkeintaan tekstiä lyhentäen". Sillä kyllähän uutistoimistoasiakkuus perustuu pakostakin - jopa suuriresurssisimmilla medioilla - siihen, että uutistoimiston anti voidaan haluttaessa hyödyntää ihan sellaisenaan.

Tai on hiukan ylikriittistä soimailla uusradioita siitä, että niiden toimittajien (ibid.) "itse hankkima aineisto tai yksityisten kansalaisten vihjeiden perusteella tullut aineisto on vähäistä". Sillä mistäpä löytyisi media, johon ei - valitettavasti - voisi ulottaa samaa kritiikkiä?

Jyrki Pietilä

Totuus ja viha

Monta hyvää tutkimusta on pilattu huonolla esipuheella. Ja vielä useammin on huono kirja tehty vielä mahdottomammaksi esipuheen avulla. Vesissä silmin tekijä kiittää uhrautunutta ja kärsinyttä äitiänsä, ymmärtävää ja raatavaa vaimoansa (miestänsä?) sekä yksin jääneitä, mutta suloisia ja pitkämielisiä lapsiaan. Vaivoistaan piittaamatta ovat tutkijakollegat uhranneet auttamiseen aikaansa.

Ja kaiken keskellä seisoo tekijä, vapaa-aikansa, yöunensa ja perhe-elämänsä menettäneenä, mutta lannistumattomana, ylpeänä ja onnellisena työn valmistelemisesta.

Miten voi tarttua kirjaan, jonka syntä tuntuu reunustavan rivi ruumiita? Miten voi nauttia tutkimuksesta, josta tihkuu tekijän ja hänen lähimpiensä sadomasokistinen piirileikki?

Omalaatuisensa poikkeus on Juhani Sarsilan **Historian väärennöksiä ja väärentämisen historiaa** (Tampereen yliopiston Historiatieteen laitoksen julkaisuja 13, Tampere 1987). Sarsila avaa esipuheensa "uuden ajan suurimman panettelijan" Pietro Aretinon ohjenuoralla, jonka mukaan "totuus synnyttää vihaa". Sitten

hän kertoo karusti tutkimustyön todellisista vaikeuksista. Apurahoja ei herunut, työttömyysjaksot rikkoivat työjaksot eivätkä lehdet julkaisseet juttuja. "Huomaan olleeni 'kierteessä'", Sarsila kirjoittaa. "Kun ei ole näyttöä, ei saa rahaa, ja kun ei ole rahaa, ei saa näyttöä".

Kärsimystä tämäkin, mutta myös asiaa.

Pyhä Clare

Television ylivallan purkaminen ei onnistu, tekivät Postman ja kumppanit mitä hyvänsä. Olisi mentävä rakenteisiin.

Tiedotustutkimus on viimein löytänyt television haavoittumattomuuden syyt: Paavi Pius XII julisti vuonna 1958 television suojelupyhimykseksi Pyhän Claren, joka on ilmeisen toimielias henkilö.

Katolisen kirkon innon asiassa ymmärtää. Sen asiat olivat paljon paremmin silloin, kun ihmiset saivat kaiken tietonsa yhdestä ainoasta lähteestä kuvien ja moraalitarinointien muodossa.

Kuka Pyhä Clare (tai Clara, kyse saattaa olla **Variety**-lehden virheestä) sitten oli? Toimitus ei ole tietoa löytänyt, mutta arvaa, että hänellä oli jotain tekemistä Circus Maximuksen kanssa.

Väritetty sisältä

Tämäkin lehti sisältää tiedotustutkimuksen fraseologiaa, joka näyttää olevan yhtä eriskummallista ja monimuotoista kuin käyttäjänsä. Sama heterogeisuus vaivaa termin 'content analysis' käännoksiäkin. Löydämme vaivattomasti lähes kourallisen versioita: sisällön analyysi, sisältöanalyysi, sisällön erittely, sisältöerittely, tekstianalyysi, tekstierittely, tekstin tulkinta, tekstitulkit jne. Lehtemme ehdottaakin, että siirrymme vastedes yhtenäiseen käytäntöön: **sisällön värittelyyn**.